

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Directoraat-generaal Klimaat en Energie
Postbus 20401
2594 AC Den Haag

Datum: 12 juli 2022
Onderwerp: Reactie Voorontwerp inpassingsplan Net op zee IJmuiden Ver Gamma
Ons kenmerk: 20220706-005
Uw kenmerk: DGKE / 22230016

Geachte mevrouw, heer,

Graag reageren wij mede namens Natuurmonumenten en Het Zuid-Hollands Landschap op het voorontwerp inpassingsplan Net op Zee IJmuiden Ver Gamma. Onze reactie spitst zich toe op de aanlanding aan de zuidkant van de Maasvlakte II en op de hieronder genoemde onderwerpen.

Stikstofdepositie tijdens aanlegfase

In het voorontwerp is aangegeven dat de aanlegwerkzaamheden voor het project leiden tot een tijdelijke toename van stikstofdepositie op daarvoor gevoelige Natura 2000-gebieden. De grootste toename op een stikstofgevoelig habitatype bedraagt 0,77 mol N/hectare gedurende drie tot vier jaar in Natura 2000-gebied Voornes Duin. Geconcludeerd wordt dat aantasting van de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden als gevolg van deze toename is uitgesloten omdat het om een tijdelijke toename van verwaarloosbare omvang gaat en het reguliere beheer en de al uitgevoerde instandhoudingsmaatregelen de toename van de stikstofdepositie kunnen neutraliseren. Er wordt aangegeven dat de stikstofeffecten uit de aanlegfase niet meer betrokken hoeven te worden bij het besluit over een natuurvergunning.

Echter de cie. MER wijst er in haar advies op dat extra stikstofdepositie op een al met stikstof overbelast gebied, hoe gering ook, tot de conclusie leidt dat negatieve gevolgen voor de kwaliteit van habitats en leefgebieden van soorten niet uit te sluiten zijn. Daarbij wijst de cie. MER op de kwetsbaarheid van het leefgebied van de nauwe korfslak, waarvan de gevolgen kunnen afwijken van die van habitatypen. Hierbij wordt verwezen naar artikel 2.9a van de Wet natuurbescherming dat geen betrekking heeft op de inhoud van plan- en project-m.e.r. en ook niet op besluitvorming over plannen zoals inpassingsplannen. Daarnaast is de toename van stikstofdepositie weliswaar tijdelijk, maar moet deze in samenhang met de langjarige overbelasting van duingebieden door stikstofdepositie worden gezien. Voor verschillende habitatypen die gevoelig zijn voor stikstofdepositie geldt in het Natura 2000-besluit een uitbreiding in omvang en/of verbetering van kwaliteit. In dit licht knelt dat de mogelijkheden om bronmaatregelen te nemen (de mogelijkheden om stikstofemissies te reduceren) niet concreet zijn beschreven. De betekenis van dergelijke bronmaatregelen zijn niet in het MER beschreven en kunnen voor zover mogelijk daardoor niet meegewogen worden in de besluitvorming. De cie. MER adviseert om, in een aanvulling op het MER, voorafgaand aan de besluitvorming over het inpassingsplan en de vergunningen voor Net op Zee IJmuiden VER Beta, inzicht te geven in de bronmaatregelen die genomen kunnen worden om de stikstofdepositie tijdens de aanlegfase maximaal te reduceren.

Als betrokken natuurorganisaties en terreinbeheerders delen wij het advies van de cie. MER en maken wij ons zorgen over de uiteindelijke verdere belasting. Daarnaast kunnen wij de opmerking dat het reguliere beheer en de al uitgevoerde instandhoudingsmaatregelen de toename van de stikstofdepositie kunnen neutraliseren niet plaatsen. Hierover is met Natuurmonumenten en het Zuid-Hollandslandschap geen contact geweest en wij stellen ook vast dat met het reguliere beheer in dit soort stikstofgevoelige gebieden de enorme depositie van stikstofoxiden niet zomaar is weg te beheren. Wij gaan ervan uit dat tijdens de aanlegfase afdoende bronmaatregelen worden genomen om de stikstofdepositie maximaal te reduceren. Het is belangrijk dat natuur volwaardig meegenomen wordt in de energietransitie. Waarbij ook in acht name is van cumulatieve ecologische effecten. Cluster en bundel projecten daar waar dit kan en past binnen de draagkracht.

Zandkokerwormriffen

Onder 5.3.2. staat in het voorontwerp dat niet kan worden uitgesloten dat het kabeltracé zich (deels) bevindt in geschikt gebied voor de zandkokerwormriffen en er sprake is van aantasting van leefgebied en leiden de werkzaamheden mogelijk tot tijdelijke oppervlakteverkleining van de riffen. Eventuele aangetaste riffen hebben de mogelijkheid zich snel te herstellen. Gedeeltelijke aantasting kan binnen dagen tot weken hersteld zijn. Na aantasting (grotendeels) lege velden kunnen na 6 maanden weer als rif herkenbaar zijn. De doorontwikkeling tot een zo optimaal mogelijk functioneel rif inclusief biodiversiteit duurt langer (orde grootte enkele jaren). De zandkokerworm is niet aangewezen als beschermde soort in het kader van de Habitatrictlijn, de Bern- en de Bonn-conventie.

Dit is wat ons betreft een te beperkte blik want de zandkokerworm is in het Natura 2000 profiel document H1110_B Permanent overstromde zandbanken (Noordzeekustzone). Op de lijst van typische soorten van subtype H1110_B geplaatst. Deze lijst bevat soorten die kenmerkend zijn voor de dynamische zandbanken en geulen in de kustzone tot 20 meter diepte. Hierin zijn de schelpkokerworm en zandkokerworm opgenomen als soorten aangemerkt als constante soort met indicatie voor goede abiotische toestand en goede biotische structuur van het Habitat type. Als zodanig zegt deze soort wat over de mate van instandhouding van dit Habitat type. Gaat het slecht met de zandkokerwormriffen dan heeft dit ook negatieve effecten op dit Habitat type. Dit geldt natuurlijk ook voor ingrepen waarvoor een lange herstelperiode nodig is.

In de Passende beoordeling en de Soortenbeschermingstoets (SBT) is ingegaan op de Zandkokerwormriffen. Uit eerdere onderzoeken is gebleken dat de zandkokerworm een pioniersoort is en dat bij (gedeeltelijke) schade aan het rif de soort en de habitat zich relatief snel (binnen enkele jaren) herstelt. In de SBT is aangegeven dat niet kan worden uitgesloten dat het VKA-zandkokerwormriffen doorkruist. De resultaten van de geotechnische survey van het voorkeurstracé, die eind 2021 is uitgevoerd, zijn nog niet beschikbaar. Omdat naar verwachting niet zeker is hoe goed de riffen te zien zijn in de survey adviseert de cie. MER bij geconstateerde afwijkende structuren op de zeebodem 'ground truthing' toe te passen. Ook adviseert de cie. MER bij de besluitvorming aan te geven welke ruimte er binnen de corridor van het voorkeurstracé aanwezig is om via tracéaanpassingen aantasting van de zandkokerwormriffen te voorkomen. Het ligt voor de hand het onderzoek ter bescherming van de zandkokerwormriffen te combineren met het onderzoek nodig voor de bescherming van de archeologische waarden (zie paragraaf 2.2 van het m.e.r. advies).

Wij zijn het eens met de cie. MER en gaan ervan uit dat al het mogelijke gedaan gaat worden om aantasting van kokerwormriffen te voorkomen.

Natuurmonumenten, Het Zuid-Hollands Landschap en de NMZH zijn vanaf het convenant 'Visie en Vertrouwen' betrokken bij de wettelijk vastgesteld natuurcompensatie voor de aanleg van de Maasvlakte II (PMR) in de Voordelta. Naar is gebleken wordt de afgesproken wettelijk natuurcompensatie niet gehaald. Hiervoor is door onze organisaties een rechtsgeding aangespannen, waarvan de zitting in september dit jaar zal plaatsvinden. Aangezien dit een van de activiteiten is die bodemberoering en verstoring gaat geven in de Voordelta is dit voor ons extra aanleiding om u hierover te informeren en onze zorgen uit te spreken.

Tot zover onze reactie. Mocht een nadere toelichting op prijs worden gesteld dan staan wij hiervoor graag klaar.

Met vriendelijke groet,
Mede namens Natuurmonumenten en Het Zuid-Hollands Landschap,

A.P. Ouwehand
Directeur